

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Grojski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din. dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Hranilni surogati

Pojéš par neznatnih tablic in imaš dovolj za ves dan. Pomislite, kak preobrat v gospodinjstvu, celotnem gospodarskem procesu in socialnem življenju sploh! Neznatne zavžite količine koncentrirane hrane so bile še nedavno sanjavo ugibanje in domišljijско prerokovanje srečnega bodočega življenja, danes je to resno znanstveno raziskovanje. Sicer smo baje še daleč od praktične rešitve, ker hrana res ni tako enostavna zadeva kakor n. pr. kemično čiščenje ali kake krmilne pogarče. Človek potrebuje izvestno količino hrane v vzdrževalne in produktivne namene. S par tablicami pa bi se menda izstradal. A nele to. Hrana mora vsebovati v določenem proporcu škrob (sladkor), ogljikove vodane (hidrate), toščice, beljakovino, rudninske snovi (kalij, apno, železo i. dr.), kakor tudi dopolnilne snovi — vitamine, razen tega prijeten okus.

Najdražje so beljakovine ali proteini. Glad siromašnih je v prvi vrsti pomankanje beljakovine, socialni problem, v kolikor zadeva prehrano, je problem beljakovin.

S tem problemom se bavijo kemiki iz avtarktičnih gospodarskih področij z intenzivnim oboroževalnim gospodarstvom povsem neproduktivnega značaja. Tako so n. pr. mislili, kako bi pridobivali grozdni sladkor iz lesne žagovine in v njej gojili droži (kvasnice); s pomočjo zračnega dušika bi pridobivali kvasno beljakovino. To se ni obneslo. Najcenejše beljakovine so še vedno iz krompirja.

Na tem polju so najaktivnejši nemški kemiki, katerih uspešni izsledki naj bi rešili problem prehrane, ki provzroča državne velike preglavice. Baje jim je prošlo leto uspelo nadomestiti del dušika — ki sestavlja beljakovine in je zato izredno pomembna prvina —, potrebnega domačim živalim (v krmu), nadomestiti z neko novo enostavno spojitvijo organske kemije — z ogljikovim amidom ali sečnino. To je bila prva organska spojitev, izvedena na umeten način že pred stoletji po kemiku Wöhlerju. Tej sintezi je sledilo mnogo drugih. Danes dobivajo sečnino iz zračnega dušika in stane $\frac{3}{10}$ beljakovine anše hrane. Z neštivilnimi poskusi so biokemiki doznali, da more nadomestiti sečnina pri vseh preiskanih živalskih vrstah okrog $\frac{1}{2}$ dušika. Tako se bo spremenila snov, katere stot stane okrog 450 din, iz gnojila v hranivo. Do tukaj gre za krmo živali; vprašanje je, če se bodo s sečjo hranili tudi ljudje. Nedvomno so se vršili že mnogi tozadevni poskusi, o katerih pa javnost ne ve.

Zadeva je, kot rečeno, zlasti za avtarkije zelo važna, zato hitijo, da bi dosegla uspeh, ki bi rešil problem prehrane živali in ljudi, kar tvori ogromno pasivno postavko v devizni bilanci. Ogromni zneski, ki se zlivajo iz države, obtežujejo državne finance.

Eno je laboratorij, drugo praktična izvajanja. Mogoče je naš dvom preuranjen, a je že tako, da so velikim napovedim sledila le neznatna dejanja. Tukaj gre za tajne prirodne tvornice z neotipljivimi ali le deloma otopljivimi zakoni ali za tajna celotnosti proti veličini človeškega duha. Pravijo, da dosežemo bogove prej z zmeram ko pa nestrpnim korakom.

Zna se pripetiti, da se bodo že vidnim težkim posledicam »napredne« avtarkije — krvne motnje, škrob, izpadanje zob itd. — pridružile še hušje in skrajno opasne rasi biologi. Prehrana je res čudna in zamotana življenjska zadeva in težko si je misliti, da bi človek mogel zamenjati n. pr. jajce (beljakovina) za neprijetno dišečo seč (scalinico).

V Palestini zopet krvavi spopadi

JERUZALEM, 19. julija. Navzlic poostrenim ukrepom angleških mandatnih oblastev v svrhu pomirjenja zemlje se ni posrečilo doseči pomirjenja med arabskim ter židovskim življenjem. V noči na torek je bilo več spopadov, ki so zahtevali nove mrtve in ranjene. Več sto oboroženih Arabcev je navalilo na židovsko naselbino Usuf pri Nablusu. Med Arabci na eni strani ter angleško policijo na drugi strani se je razvila pravcata bitka, ki je trajala

tri ure. Na bojišču je obležalo več mrtvih in na stotine ranjenih. Končno so se Arabci umaknili. Nadaljuje se uničevanje komunikacij. Železniška proga Nablus—Jeruzalem je bila v dolžini 300 m popolnoma uničena. Tudi glavna cesta, ki veže Nablus z Jeruzalemom, je bila na več mestih razdejana do neuporabnosti. Arabci so uničili tudi dva mosta ter več telefonskih napeljav in elektrovodov, tako da je Jeruzalem popolnoma izoliran.

Romunska kraljica Marija je umela

Bukarešta, 19. julija. Ob 17.49 je na gradu Pelešu na Sinaji preminila rumunska kraljica mati Marija, ki je doživela 63 let. Bolehala je na jetrih in ledvicah. Pokojna romunska kraljica Marija je bila med najvidnejšimi vladaricami povojne Evrope. Po rodu je bila Angležinja, bila je vsestransko izobražena. Ko ni bila niti 19 let stara, se je poročila s takratnim romunskim prestolonaslednikom Ferdinandom, ki mu je stala ob strani s svojo inteligenco in bistroumnostjo. Romunski kralj Ferdinand in kraljica Ma-

rija sta imela petero otrok. Sinova sta sedanjí kralj Karol in princ Nikolaj. Najstarejša hčerka Elizabeta je bila poročena z grškim kraljem Jurijem, najmlajša Ileana pa je soproga avstrijskega nadvojvode Antona. Druga njena hči z materinim imenom je naša ljubljena kraljica Marija.

Pokojna romunska kraljica Marija se je udejstvovala tudi na književnem polju. — Romunski narod ji bo trajno hvaležen za vse dobro, kar je napravila zanj v težkih dneh svetovne vojne.

Pariz v blesku in sijaju sprejemnih slovesnosti

PARIZ, 19. julija. Nepregledne množice so šle včeraj preko Elizejskih poljan in velikih bulevardov, ki so okrašeni za sprejem angleškega kraljevskega para. Ob 5.30 popoldne bo angleška kraljevska dvojica obiskala prezidenta Lebruna v Elizejski palači. Dve uri pozneje bo veliki državni diner. V apartemanih Elizejske palače bosta sprejemala goste angleški kraljevski par in prezident Lebrun. Miza za glasbo bo vpostavljena v obliki podkve. Na diner je povabljenih 270 oseb, med drugimi ministrski predsednik Daladier z vsemi ministri, skupščinski predsednik Herriot, maršal Petain ter druge vidne osebe angleškega ter francoskega političnega življenja. Ves aranžma je v znamenju rož, cvetja in grbov yorške kraljevske hiše. V celoti je šlo preko 50.000 cvetlic za okrasitev dvorane. Točno o polnoči se bo kraljevski par vračal po bajno razsvetljenih pariških ulicah v svoje apartmane na Quai d'Orsayu.

PARIZ, 19. julija. V pariških krogih zelo komentirajo ostro izjavo in grožnjo, ki jo je izustil glavni tajnik marksistične strokovne zveze Jouhaux v Avignonu, in sicer na naslov Daladierove vlade. Jouhaux očita Daladieru, da sabotira smernice politike ljudske fronte tako na torišču notranje in zunanje politike, kakor tudi socialne in gospodarske politike. Splošen položaj sili delavstvo k temu, da preide že v oktobru ali novembru k novi ofenzivi, da si zasigura pravice, ki gredo delavskemu razredu. Ta grožnja se komentira tem bolj, ker je bila izrečena na predvečer obiska angleškega kralja. V gotovih krogih se opaža bojazen radi notranjega miru v Franciji, kjer splošno pričakujejo, da hoče skrajna leвица pahniti strokovne organizacije v borbo, ki naj ji prinese oblast v državi. Predsednik vlade Daladier je prejel iz vrst desničarskih poslancev pisma, v katerih ga prošijo, naj zasigura mir v državi.

Novi britanski bombniki „Spit fire“

LONDON, 19. julija. Iz verodostojnih virov se doznavajo podrobnosti o doslej največjem naročilu vojaških letal v Veliki Britaniji. Nova letala, ki jih je britanski letalski minister Kingsly Wood naročil v novih tvornicah lorda Nuffelda, bodo svojevrstno zgrajena pod označbo »Spit fire« (bljuva ogenj). Pri teh letalih se bodo uporabili znani motorji tvrdke Wickers. Zunanaj bodo letala konstruirana iz dur aluminija. Pilotovo mesto se nahaja na repu letala. Pretežni del najnovejše vrste letal katerih bo 1000, bo imel motorje Rolls Royce od 1000 konjskih sil. Ti novi bri-

tanski bombniki bodo lahko razvili brzino 550 km na uro ter se smatrajo kot najhitrejša letala na svetu. Britanski tisk objavlja izčrpne komentarje glede tega naročila in povdarja, da so nove tvornice ne daleč Birminghama tako zgrajene, da lahko izdelujejo najrazličnejša letala za vojaške, trgovske, znanstvene in druge svrhte, zlasti se naglašajo velike zasluge lorda Nuffelda za britansko letalstvo, ter se povdarja, da je vlada prepustila lordu Nuffeldu proste roke pri izgradnji letal za britansko vojsko.

V Ki evu je pogorela največja tvornica

MOSKVA, 19. julija. V Kiewu je zgorela včeraj popoldne največja čevljarska tvornica sovjetske Rusije. Navzlic hitri intervenciji 12 gasilskih čet ter vojaštva ni bilo mogoče pogasiti ognja, ki je zajel

vse objekte, tako da je šestnadstropna stavba popolnoma zgorela. Zgorele so tudi ogromne količine usnja in že izgotovljenih predmetov. Tudi stroji so bili po ognju popolnoma uničeni.

Zanimivo bi bilo slišati mnenje francoskih, angleških, ruskih in drugih kemikobioologov, katerim se prav nič ne mudi za nemškimi kolegi.

Grob pri grobu. V Koških 25 je umrl v starosti 95 let bivši župan Valentin Schäfer. Žalujemo preostalim naše toplo sočutje.

Mariborske novice

Smrtna kosa. Umrl je mizarski mojster Jurij Kristovič. Bil je blag mož, dobričina, poštenjak. Jutri v sredo ob 16.45 ga pospremimo na njegovi poslednji poti k mrtvašnici na frančiškansko pokopališče na Pobrežju. Svetal mu spomin, žalujemo naše toplo sočutje!

Iz banovinske službe. Napredovali so: Banovinski kmetijski uradnik Ivo Bregant pri sreskem načelstvu v Ptuj v VII. položajno skupino. V VIII. položajno skupino je napredovala Olga Cizelj, banovinska arhivska uradnica pri banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. V IX. pol. skupino Konrad Čeh, žigosar pri oddelku kontrole mer na sreskem načelstvu v Mariboru levi breg.

Razvoj Maribora. Maribor je edino naše mesto, ki se po osvobojenju še ni povečalo na račun inkorporacije okolice. Povečanje števila prebivalstva v teh 20 letih je povzročil le naravni prirastek in pritek novih naseljencev. To povečanje znaša okoli 10.000 duš, kar v primeri s povečanjem drugih večjih mest naše kraljevine gotovo ni veliko, a upoštevati moramo, da se je tembolj razvila neposredne okolice, ki dejansko že davno ni nič več drugega kakor mariborsko predmestje. Ta okolica je narasla prav tako za okoli 10.000 prebivalcev in skupaj z njo šteje sedaj Maribor nad 55.000 duš. Mnogo večje kakor številčne, so pa spremembe, ki so nastale v povojnem Mariboru na področju gospodarske in socialne strukture. Prejšnji značaj mesta se je docela umaknil novemu razvoju, ki je dobil najvidnejši poudarek v industrializaciji. Toda tudi industrija se je docela preorientirala. Dočim je pred osvobojenjem prednjačila usnjarska, lesna, mlinska, pivovarniška in sorodna industrija, prednjači sedaj tekstilna, kovinska in kemična. Prejšnje večilne industrije so večinoma shirale ali pa celo popolnoma izginile. Kako močno je ta razvoj vplival na preobrazbo in razvoj mesta, bodo pokazale najlepše letošnje razstave VII. Mariborskega tedna od 6. do 15. avgusta.

Podprimo nabiravno akcijo za gradnjo doma matičnega Sokota

Poleču

Normalno stanje v Narodni odbrani

Na glavni skupščini Narodne odbrane dne 16. julija je bil izvoljen osrednji odbor. Oblastva so rezultat volitev vzela na znanje in je zopet izvoljeni osrednji odbor prevzel vodstvo. Komisariat je bil ukinjen, obenem pa je bilo obnovljeno normalno stanje v Narodni odbrani.

Kdaj bodo volitve

Celjska »Nova doba« poroča v št. 29: V tej zadevi smo slišali v zadnjem času izjavo predsednika vlade dr. Stojadinoviča v Južni Srbiji ter izjavo notranjega ministra dr. Korošča pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Kot tretji pa je prišel v »Slovenskem gospodarju«, ki izjavo dr. Korošča še bolj nazorno tolmači in pravi, da bodo skupščinske volitve tedaj, ko bo žito pod streho in ko bo krompir skopan ter bodo že ceste proste, da bodo lahko osebni in tovorni avtomobili vozili svobodne volitve na svobodne volitve. Tudi misli, da bodo bodoče volitve jasno

Strela ubila mater šestih otrok in 16 letno deklico

Tudi na Dravskem polju je v nedeljo dopoldne divjalo neurje in je v Prepolah pri Račah udarila strela v stanovanjsko poslopje posestnika Žunkoviča. Bilo je to okoli 8.30 ko so vsi domači odšli k maši in je bila doma le 16 letna hčerka Barbara Žunkovičeva, ki se je pravkar odpravljala, da bi šla k maši. Ko se je v sobi oblačila, pa je strela udarila v hišo in je strela šimla skozi dimnik v strop, od tod pa naravnost v nesrečno Barbaro Žunkovičovo, ki je pri priči obležala mrtva na tleh. Ko so prišli starši domov, so našli svojo nesrečno hčerko vso ožgano negibno sredi sobe. Poklicali so takoj zdravnika, toda vsa prizadevanja so bila zaman, ker je bila Barbara Žunkovičeva že mrtva.

V nedelo so se zbrali nad Murskim poljem in Slovenskimi goricami črni obla-

ki, ki niso obetali nič ka dobrega. Kljub temu, da je tu grozna suša, so se ljudje s strahom ozirali proti nebu, kaj bo, kajti ljudje vedo o uničujočem elementu, ki je upostošil lepe vinograde pri Bizeljskem.

Okrog 11. ure je pričelo grmeti in deževati. Pri Mali Nedelji je 45 letna posestnica Terezija Karba v hlevu molzla. Spomnila se je, da je v sobi odprto okno in ga hitela zapirati. V sobi je bil tudi njen mož, ki je med tem že zaprl okno. Okrog 11.30 je nenadoma močno zabliskalo in zagrmelo. Strela je udarila v drevo blizu hiše ter preskočila na dimnik in v hišo. V hiši je udarila v gospodinjjo, ki je zavpila in se na mestu zgrudila mrtva. Mož je oglušil, dočim je ostal sim nepoškodovan. Rešila zapuščila soproga ter 6 otrok. Z nesrečno družino sočustvuje vsa okolica. Tudi mi izrekamo nesrečnim družinam iskreno sožalje.

Kako je Franc Stanek vlomil v Bizjakovo urarno in trafiko R. Znidaričeve

Razprava pred malim kazenskim senatom

Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča je bil danes dopoldne epilog drznega vloma z dne 4. februarja 1937 v Gosposki ulici v Mariboru, ko je bila iz prodajalne Zofije Bizjakove ukradena zlatina, srebrnina in ure v skupni vrednosti okrog 50.000 dinarjev. Drznemu vlamu v Gosposki ulici je sledil dne 11. marca 1937 vlam v trafiko R. Znidaričeve na Aleksandrovi cesti, kjer je bilo ukradenih 1500 dinarjev gotovine ter znamk in kolekov v vrednosti nad 8000 dinarjev. Oba omenjena vloma sta bila izvršena med opoldanskim odmorom, in sicer med 12.30 in 14. uro. Policija je takoj osumila obeh dejanj 32-letnega mehanika Franca Staneka, ki je bil že parkrat kaznovan radi vlomnih tatvin pri sodiščih v Gradcu, Dunaju in Trstu in je dne 4. januarja 1937 prestal 2 in polletno zaporno kazen v Gradcu, narkar so ga dne 5. januarja 1937 odgon-skim potom odpravili v domovinsko občino Sv. Krištof pri Laškem. Tu pa ni ostal, temveč se je takoj naslednji dan podal v Maribor, kjer se je seznanil z Glaserjevo rodbino v Studencih. Ne da bi poskušal najti trajne zaposlitve, je Stanek sledil svoji zločinski nagnjenosti in snoval načrte za vlome v prodajalnice, kjer se je posebno nadejal plena v gotovini in v predmetih, ki bi jih bilo lahko vnovčiti. Tako je Stanek v družbi s Kolarjem Avgustom napravil načrt vloma v trgovino zlatnine Zofije Bizjakove v Gosposki ulici in si pribavil primerno vlomilno orodje. Svoj zločinski posel je izvršil okoli 13. ure ter odnesel 20 moških žepnih ur, 50 ženskih-ovratnih verižic, 14 verižic za moške ure, 30 ženskih zapestnih ur, 10 broš, 14 zapestnic, 10 uhanov in 18 moških zapestnih ur. Vse iz zlata, srebra in kroma v vrednosti okoli 50 tisoč dinarjev. Po vlamu je odšel Stanek v neko gostilno v Strmi ulici, kjer ga je čakal Avgust Kolar. Oba sta se podala s plenom h G. v Studencih, kjer sta natančneje pregledala plen. Drugi dan sta se oba zločinca podala v Prekmurje, kjer sta prodajala posamezne predmete. Da bi imela sredstva za potovanje, jima je G. poso-

zrela trava, za katero se nihče ne zmeni, dasi bi dala dobro živinsko steljo. Vmes že poganja mlado drevje, in če bo se par-cela tako zanemarjena pustila, bo na njej nastala mala »džungla«, v kateri bodo se končno zaredile sred mesta še — kače. Ker je nedvomno v interesu mesta, da se gleda na estetični značaj vilenice tu zunaj, in ker okoliščani te parcele menda niso pripravljani, da bi odgajali in pobijali kače, ako se zaredé v tej travini, zato se naproša merodajno oblastvo, da poskrbi za red. Trava — senska in otavinska — bi dala več kopic sena, ki bi ga krave slastno požrle. Prebivalci dr. Turnerjeve ulice tudi prosijo, naj mestno poglavarstvo oskrbi ulično tablo in hišne tablice s številkami, da ne bo vednega nepotrebne-ga povpraševanja. Na ta način bodo ljudje, ki zahajajo v velikem številu baš po tej ulici na Mariborski otok, dobivali namesto slabih dobre vtise.

dila 500 dinarjev. V Prekmurju jima kupčija ni šla po sreči tako, kot sta si nadejala in sta si ostanek plena nato razdelila. Stanek je nekatere predmete podaril J. G., ostali svoj del predmetov pa je skrnil pri Francu Glaserju v Studencih, kamor se je medtem preselil. Franc Stanek je s svojimi ukradenimi predmeti skušal pobegniti preko meje v Avstrijo, kar pa mu očitno ni uspelo. Tako je ostal v Studencih in je v opoldanskih urah prišel v Maribor ter se zlasti zanimal za trafiko R. Znidaričeve na Aleksandrovi cesti 19. Ko je opazil, da je trafika v opoldanskem odmoru nezasedena in ko si je predhodno ogledal ključavnico vrat, si je napravil primerni vitrih. Dne 11. marca 1937 je odprl s ponarejenim ključem vrata Znidaričeve trafike ter, ne oziraje se na nevarnost, da ga preseneti kak kucep, vlomil v prodajalno mizo ter odnesel 1500 din gotovine ter razne znamke in koleke v vrednosti nad 8000 din. Koleke in znamke je Stanek odnesel h G. v Studence, da bi jih odnesel v svrhu razpečevanja v Ljutomer. Vsa omenjena dejstva so varnostna oblastva ugotovila, toda za pobeglim Stanekom ni bilo ne duha ne sluha. Šele v noči na 4. maja 1937 so studenški orožniki presenetili Staneka v Recherbergerjevi gostilni v Studencih ter ga aretirali. Preiskava proti Staneku se je zavlekla preko leto dni in je naposled državní tožilec v Mariboru zbral toliko obtežilnega materiala proti Stanekovim pomagačem, da je v zvezi z omenjeno zadevo obtožil še pet oseb, ki so skupno s Stanekom danes dopoldne sedele na za-tožni klopi pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča.

Razen glavnega zločinca, 32letnega mehanika Franca Staneka, je še obtožen 43letni mesar in posestnik Franz Glaser, 33letni Franc G., njegova 32letna žena Jožefa, 39letni trgovski potnik Rudolf Š. in 30letna natakarka Marija K. Franc Glaser je obtožen, da je prikrival stvari, o katerih je vedel, da so bile pridobljene s kaznivimi dejanji, prav tako sta radi istega dejanja obtožena zakonca Franc in Jožefa G. Rudolf Šum pa je obtožen da je kupil od Avgusta Kolarja zlatnino, o kateri je vedel, da je bila ukradena, razen tega pa je še obtožen, da je v noči na 22. aprila 1937 na železniški postaji v Špilju v Avstriji pahnil z vozečega vlaka finančnega podpreglednika Bondarenka Luka, in sicer v trenutku, ko mu je hotel odvzeti utihotapljeno blago. Marija K. pa je obtožena, da je prikrivala predmete, o katerih je vedela, da izvirajo iz tatvin.

Pri razpravi je obtoženi Franc Stanek pod težo dokazov obe dejanji priznal ter dejal, da je bil duhovni pomagač Avgust Kolar, ki ga pa doslej niso še mogli izslediti. Ostali obtoženci so pri obravnavi zanikali vsako krivdo ter se zagovarjali s tem čes, da niso vedeli, da so bili predmeti ukradeni.

Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Travnar, prisodnika sta bila s. o. s. Habermut in Vejner, obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Dev. Razprava ob času poročila še traja.

Vsa Slovenija praznuje 20-letnico Jugoslavije v Mariboru

na jubilejni razstavi od 6. do 15. avgusta na velikem narodnem taboru 14. avgusta

Za narodni tabor je dovoljena četrtinska vožnja na podlagi povabila, katerega bo odbor v Mariboru poslal vsem občinskim pripravljalnim odborom in pisarnam Putnika, takoj ko prejme prijave udeležencev. Zato se v Sloveniji čimprej prijavite pri občinskih pripravljalnih odborih, izven Slovenije pa v pisarnah Putnika ali direktno Odboru za proslavo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru, da vam pošlje vabilo pravočasno. Posamezniki, društva in organizacije ter občinski pripravljalni odbori zberite prijave še ta teden.

Bratje in sestre!

Pridite v Maribor!

Odbor za proslavo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru

Sokoli — prijatelji!

Korak, ki smo ga napravili z nakupom Unionske dvorane in zraven spadajočih prostorov, odobrava ne samo vse mesto, temveč tudi bližnja in daljna okolica. Prepričani smo, da smo s to potezo napravili za naš nacionalni Maribor veliko delo, kajti v prenovljeni dvorani bode zagotovljena stalnost za vse narodne in kulturne prireditve.

Odbor pa je s tem korakom prevzel na sebe veliko in težavno nalogo. Z dvorano kot tako namreč nismo popolni. Potrebne so nam v prvi vrsti zdrave, telesnovzgojnim nalogam Sokolstva odgovarjajoče telovadnice za našo mladino.

Prepričani smo, da bomo vsi skupno z vztrajnim delom, zbiranjem sredstev in osebno požrtvovalnostjo tudi to nalogo izvršili.

Zato odbor ponovno apelira na vse Sokole in prijatelje, da podpro z izdatnimi prispevki gradbeni odsek društva v njegovem naporu za izvedbo celotnega gradbenega načrta, za preureditev pridobljene dvorane in zemljiščav ponosen Sokolski dom na najlepši točki Maribora.

Podpore se bodo zabeležile v posebno knjigo, ki bo služila v spomin in dokaz požrtvovalnosti za Sokolsko in nacionalno stvar vsem Sokolom in prijateljem v sedanjosti in bodočnosti.

Tekoč. rač. Posojilnica v Mariboru, Narodni dom.

V skupnosti je moč! S tem geslom darujte za naš Sokolski dom.

Gradbeni odsek Sokola matice.

Tri smrtne nesreče

so se pripetile včeraj v Mariboru, oziroma okolici. Pri Mariborski koči se je ponesrečila z električnim tokom, ko je šla v nezavarovano garažo in odvila žarnico, 15 letna dijakinja II. razreda meščanske šole Marija Sajovic, postajenačelnikova hčerka. Med prevozom v Maribor je revica izdihnila. Vsi znanci iz Konjic težko sočustvujejo z njeno usodo. Pri Treh ribnikih je utonil 44 letni Anton Merc iz Sp. Dobrave, ki je bil uslužben v Ehrlichovi tekstilni tvornici. Ko se je v nedeljo ponoči vračal z Lovskega doma, kjer so imeli tekstilni delavci veselico, mu je na mokri cesti spodrsnilo in je strnoglavil v ribnik, kjer je utonil. — V Betnavskem ribniku pa je utonil 10 letni Polde Mlinarič, ko se je kopal s svojo sestro. Ko se je sestra pogreznila pod gladino, jo je brat hotel rešiti. Podnarednik Blaž Merc od studenške orožniške patrle, ki je pravkar šla mimo, je takoj pričel reševati, ven dar je bil nesrečni Poldek, ko so ga potegnili iz ribnika, že mrtev. Sestrico se je posrečilo rešiti.

Proslava 20-letnice Jugoslavije v Mariboru

ČETRTINSKA VOZŃJA.

Dovoljena je četrtinska vožnja vsem udeležencem proslave 20-letnice Jugoslavije v Mariboru jubilejne razstave in narodnega tabora. Četrtinska vožnja velja od 12. do vključno 16. avgusta t. l. Vsi oni, ki se hočejo poslužiti četrtinske vožnje na vlak, naj se prijavijo pri krajevnih občinskih odborih ali pri svojih organizacijah, ki zbirajo prijave udeležencev. Zato prosimo naj se posamezniki na prijavljajo glavnemu odboru v Mariboru. Vse občine v dravski banovini prejmejo točna navodila za četrtinsko vožnjo.

Odbor za proslavo 20 letnice Jugoslavije v Mariboru.
(pri mestnem poglavarstvu).

Zavedajte se ogromne važnosti nabitralne akcije za gradnjo doma obmejneg matičnega Sokola!

NAŠIM NAROČNIKOM.

Te dni smo razposlali cenjenim naročnikom opomine za dolžno naročnino. — Vljudno prosimo, da nam po priloženih položnicah nakažejo dolgujoče zneske. Onim, ki bi tega ne vpoštevali, sporočamo, da bomo nadaljnjo dostavo lista ukinitili. Uprava »VEČERNIKA«.

Za izlet v Celovec v nedeljo, dne 24. julija, ki ga prireja Putnik Maribor z luksuznim avtokarom, je na razpolago še nekaj sedežev. Vožnja in vizum le Din 120.—. Prijavite se takoj!

Obiščite Mariazell od 6. do 7. avgusta s Putnikovim avtokarom. Vožnja in vizum le Din 200. Takojšnje prijave pri Putniku Maribor-Celje-Ptuj.

Jadranska straža obvešča starše, da se vrača I. kolonija deklic iz počitniške kolonije v Bakru v sredo 20. julija ob 22.30. II. kolonija (14 dneva) potuje v četrtek 21. julija ob 18. uri.

V zvezi s tihotapsko afero, o kateri smo pred dnevi obširno poročali, je mariborska policija včeraj izsledila 37 letnega Stanka H. ter ga izročila tukajšnjim orožnikom, ki so takoj popoldne pričeli z zališevanjem Stanka H. Pri zaslišanju je Stanko H. tajil vsako krivdo.

Čigavo? Na Ptujski cesti so našli 10 ključev s ključavnico, na kateri je bila označba »Silas«. Tezenski orožniki iščejo sedaj osebo, ki je ključje izgubila.

Samomor 14 letnega fanta. V Ribnici na Pohorju so našli v domačem hlevu obešenega in mrtvega 14 letnega Franca Potočnika. V samomorilnem namenu se je bil obesil na oknu hleva. Vzroki samomora niso znani.

Slovenske gorice in vznožje Pohorja rode najboljša vina v Sloveniji in sploh v vsej Jugoslaviji. Ta vina so bila znana pred vojno daleč po Evropi in celo Ameriki, kamor so se v znatni meri izvažala. Da je pa ostala njihova kvaliteta kljub vsem krizam še vedno na višku, se bomo lahko prepričali na vinski pokušnji v okviru letošnjega VII. Mariborskega tedna od 6. do 15. avgusta. Na njej se bodo lahko tudi tuji obiskovalci in interesi seznanili z našimi kvalitetnimi vini z Jeruzalemskih in Slovenskih goric, Pe-ker, Frama, Halož itd.

Sportna gibanje

Evropski polfinale v tekmah za Davi-sov pokal med Jugoslavijo in Belgijo bo v dneh 21. do 23. julija v Bruslju. Naša teniška reprezentanca, ki jo tvorijo naši mušketirji Punčec, Pallada, Kukuljević in Mitić, so že v Bruslju.

Državno plavalno prvenstvo za posameznike bo v soboto 23. in v nedeljo 24. t. m. v Ljubljani.

SK Ljubljana je gostovala v nedeljo v Kranju proti SK Kranju. Tekma se je končala z visoko zmago Ljubljančanov v razmerju 8:2 »4:2).

Subotiški nogometaji v Mariboru. V nedeljo 24. t. m. gostuje v Mariboru odlična enajstorica subotiškega Žaka, ki bo odigrala proti SK Železničarju prijateljsko nogometno tekmo.

O prilikah v našem nogometnem sportu dokazuje slučaj, ki so ga imeli v nedeljo 17. t. m. v Varaždinu ob priliki kvalifikacijske tekme med varaždinsko Slavijo in zagrebško Concordio. Pred navedeno tekmo so funkcionarji Concordije obljubili najboljšemu igralcu Slavije Gušiću 5000 dinarjev, ako ne bo tekme smatral za »resno« (strokovno so to pravi »lažirati«). Gušić je sprejel tudi akontacijo, in sicer 2000 din. Gušić pa je po tekmi sprejetih 2000 din predal funkcionarjem svojega kluba, ki so velikodušno omenjeni denar vrnili Concordiji...

Pet minut postanka in prisluškovanja na aveniji

Noben filister ne more trditi, da se ni s trudem pametnih mož lice starega Maribora temeljito spremenilo. — Po prenovitveni »overturi« iz polpreteklega doba, ko so zaječali starodavni kostanji svojo labodjo pesem, se delo za modernizacijo mesta prav smotrno, četudi zelo počasi, nadaljuje in to mimo vseh napisanih in nezabeleženih kritik in — oziriv . . .

Da pa čuješ pristno in nepotvorjeno mnenje »ulice« (bratje na jugu pravijo »čaršije«), moraš z odprtimi očmi in nezamašenimi ušesi v dotično ulico, da slišiš in vidiš, kar je omembe vredno za one, ki vsega ne vidijo in — ničesar ne slišijo . . .

Predno sem se podal na ta »špijonski« posel — (oprostite, novičarstvo je prav strokovno-zvita špijonaža) — sem pomislil: Nemci izdajajo neki »Beobachter«, Angleži »Observer«, Vatikan »Osservatore Romano« in zakaj ne bi tudi jaz smel opazovati?

In sem šel opazovat, oprezovat in prisluškovat, močno inspiriran po pristno slovenskem »firbcu« . . .

»Avenija« . . . Ob njej se krasno razvijajo topoli, nekaj deležni — koj ob rojstvu — žolčne kritike!

Z vrhovi silijo v nebo in listje trepetajo, kakor srčeca marsikatero, tod se »nervozno« sprehajajočice device, damice ali — mladenke . . .

Aprilsko-julijsko vreme, ki prav v njemur ne spremeni velikomestne črte tega našega korza — ima svoj vpliv ne samo ne mene — neznanega opazovalca, ampak tudi na moje »objekte«.

»Ti, dragec, postajaš dolgozezen«, je očitala oksidirana »blondinka« svojemu mondensko zlikanemu spremljevalcu v dobi prvega puha — a jaz (pesimist, črnogledec, navajen očitnih in nevidnih brč, kakor prislovični »pes v cerkvi«) — sem obrnil — puščico na sebe . . . Medtem sta odšla proti parku, kjer bosta mogoče izgladila nesporazum in nesoglasje mladih src . . .

Mimo prijetata prav veteransko možakarja, ki se razgovarjata o belih lisah v časopisju . . . Prvi se ojuhači in pove na prislusno razdaljo do mene:

»Več, Francelj, ta problem je velik križ, ker je huji od vseh najbolj kompliciranih — križank . . .«

Tako sem zvedel, da je enemu teh kritikastrov ime Francelj in da se drugi bulvardski tiger ukvarja namesto s politiko, s — križankami . . .

Odracala sta dalje, a koj za njima je precej živahen možakar trdil: »Kdor je dober, je oslu podoban . . .«

Zroč za odhajajočimi si razbijam glavo nad temi pitlijskimi razgovori, ko naenkrat prijadra mimo mene labudsko-majestetično matrona višjega letnika v spremstvu mlajše dame, ki je po svojem »rang« očividno hčerka ali nečakinja stasite gospe.

Napel sem membrane radijskega sprejemnika v ušesih in ujel en sam enosapen stavek:

»Ampak, on je babjek . . . weißt, ein Schürzenläger — con parola. Cherche la femme! Hüfte Hüfte, Anita, dokler ne bo prepozno, srček . . .«

Zapomnivši si ta edinstveni mariborski »volapük«, sem začutil za mimoidočima damama kombinacijo raznih dišav, ki bi me, bogme, skoro uspavala, da ni, kakor

črn maček preko poti švignil mimo »mlajši« mladenič, ki se je mojemu objektu spoštljivo odkril in živahno vzkliknil:

»Bog živi, milostljiva!«

Brezmotorno je odjadral dalje in dami sta se — obrnili za odhajajočim. Kaj sta govorili, ne vem, ker je takrat nastala večja gneča okrog mojega opazovališča.

Pozoren sem postal na družbo treh gospodov, od katerih je prvi razlagal tehtno in počasi, kakor je bil korak trojice:

»Pa bo zares interesanten proces in škandal, če . . .« Tedajci prihrumi mimo indiskretno ropotajoča škatlja, ki sliši na ime mestni avtobus in je sestavni del inventarja tujski promet pospešujočih mestnih podjetij . . . Zato sem prikrajšan za velezanimivo vest o napovedanem interesantnem procesu in družabnem škandalu. Najraje bi se pognal za temi informatorji, pa me ustavi stari predpotopni znanec — (gnjavator in morivc smo mu v šoli rekli) — in me pozdravi:

»Kaj prodajaš zija!«

»To je edina trgovina, ki je neobdavena«, sem bodro odvrnil gospodu davčnemu kontrolorju v pokoju, ki pa živi izven meja naše obmejne metropole.

Pa se je hip zatem oglasila tudi rejena dama, občudujoč ob večerni zarji z vidnim veseljem pobeljeno starino mariborskega gradu in pristavila:

»Wirklich famos! Wie neu! Die Leute verstehen . . . I sag ja: Ali ga pihnejo kampilci! Alles, was recht ist!«

Medtem se je zmračilo. Velemestni kandelabri so na aveniji zažareli in za beležke ni bilo primerne luči.

Vendar sem na mikrofonske membrane svojih ostarelih ušes ujel vzdolž promenade avenije razgovore o sledečih stvarih: o prognozi uspeha bodočega mariborskega tedna; o novi aferi, ki je bojda na vidiku; o Maistrovih borcih, katere čaka veliko presenečenje ob 20-letnici Jugoslavije; o zelo uspešni propagandi za tujski promet; o nenadnem splahnjenju in zastojavi navdušenja Hitlerjevih častilcev; o projektu velemestne mariborske tržnice; o slovitim otoku in dežju; o bodoči bogati vinski letini itd. itd. itd.

Ako nisem videl vsega in čul do potankosti vseh pomenkov na naši sloviti aveniji, je morda kriva »vis maior«, ki se koncentrira v — želodcu, a svojo podružnico ima v žepu. Dravin.

Temenske novice

Otroci iz Sp. Dobrave morajo v šolo v Razvanje. Ob koncu šolskega leta so bili obveščeni starši učencev 4. in 5. šolskega leta, da so s prihodnjim šolskim letom učenci omenjenih dveh razredov radi pomankanja prostora izključeni iz tezenske šole in morajo obiskovati šolo v Razvanju. Školep krajevnega šolskega odbora je starše prizadetih šoloobveznih otrok razburil in dan za dnem sprašujejo, kaj naj storijo, da bi bili njih otroci zopet sprejeti v tezensko šolo. Pot iz Sp. Dobrave je dolga za nekatere nad 5 km, vodi skozi gozd. Otroci nimajo ne obuvala in ne potrebne obleke za tako pot. Še lansko zimo je hodil marsikateri bos in golo glav tudi v najhujšem mrazu in v snegu v šolo, ker je pač tezenska šola bližje. Ravno v Sp. Dobravi stanujejo naši naj-

revnejši sloji v skromnih hišicah in barakah. Otroci teh siromakov bi morali sedaj takorekoč mimo šole v oddaljeno šolo v Razvanju. Starši prosimo pristojno oblast, da se ta sklep krajevnega šolskega odbora na Tezno iz socialnih prilik v naši našo šoloobvezne mladine prekliche in da bodo v prih. šol. letu naši otroci vseh razredov zopet sprejeti v tezensko šolo, občino Hoče pa prisili, da prispeva odgovarjajočo vsoto za vzdrževanje tezenske šole.

Naši Sokoli grede na Peco. Naši Sokoli napravijo dvodnevni izlet na Peco. Do Mežice se vozijo z avtobusom br. Muršiča. Izlet organizira br. Uhle, domačin iz Mežice, ki še sprejema prijave. — Zdravo!

Sprememba posesti. Staroznana gostilna »Pri veselem šabedru« posestnice Hilde Mihelič na Ptujski cesti, je prešla v last dosedanjega najemnika g. Joška in Angele Šabeder za 140.000 din. Gospod Joško Šabeder je bil dolgoletni podžupan bivše samostojne občine Tezno in je predsednik Združenja obrtnikov za okolico Maribor na Tezno.

Ljutomeške novice

Škropite ceste. Iz vrst naših naročnikov nam pišejo: Ljutomer se šteje že več let med naša mesta. Neprijetno pa mora biti tujcem in prebivalstvu, ko se dvigajo dnevno oblaki prahu od pokopališča do mesta. Občina naj bi si omislila tak škropilnik, ki bi škropil po vsej cesti, ne samo po sredini. Škropljenje naj bi se vršilo dvakrat dnevno, ker je pač nezno to požiranje prahu.

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

<p>Razno</p> <p>ZELEZNO POHIŠTVO Zelezna postelje ostroški vozički solidno in poceni pri »Obnovi«. F. Novak, Jurčičeva 6. 4467</p> <p>Posest</p> <p>HIŠA z velikim vrtom na prodaj, tudi na obroke. Vprašati pekarna Began, Gornje Radvanje. 4474</p> <p>Prodaj</p> <p>PRODAM DVE ODEJI podglavnike, moško kolo, blago. Flaišhaker, Pobrežje, Cankarjeva 7. 4476</p>	<p>»BREHM« 2 novi knjigi živalstva za din 180.— naprodaj. Naslov v upravi. 4470</p> <p>Stanovanje</p> <p>SOBO IN KUHINJO sončno. Tržaška 5. Kolenc. 4477</p> <p>Sprejemem DVE GOSPODIČNI na stanovanje ev. hrano poceni. Naslov v upravi. 4475</p>	<p>Službo išče</p> <p>POZOR! PERICA vzame perilo na dom. Perem čisto in poceni. Marija Škerbine, Strossmajerjeva ul. 3. 4478</p> <p>Službo dobi</p> <p>MIZARKEGA POMOČNIKA sprejemem takoj. Ivan Lah. Pragersko. 4471</p>
--	--	---

Zahvala. Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom prebride izgube naše iskreno ljubljene soproge, mame, tašče in stare mame, gospe **Antonije Stranič** izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo, kakor tudi vsem onim, ki so nam zrazili sožalje pismeno. **Globoko žaljujoči ostali.**

Vsem sorodnikom, znancom in prijateljem naznanjamo pretužno vest, da je premil naš iskreno ljubljeni soprog, oče, stari oče itd., gospod

Jurij Kristovič

mizar

po kratki in mučni bolezni 18. julija ob 15.50 previden s tolažili sv. vere. Pogreb prebridega pokojnika bo v sredo 20. julja ob 16.45 iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče na Pobrežju. Sv. maša zadušnica se bo bra/a v četrtek 21. julija ob 7. uri v magdalenski cerkvi. Maribor, dan 19. julija 1938.

Žaljujoča soproga Jerica, Štefanija, Mira, Elza, hčerke, Alojz, sin, Ivan in Milan, zeta ter vnukinje in ostalo sorodstvo.

Lenka

V levici se mu je kadila puška, z desnico pa je kazal na ogrožen, nevaren kraj.

»Spinat« je vzkliknil Vavrena in skočil k nekdanjemu sošoleu.

»Vojta! Pozdravljen! Toda sem kaj za mano, sem, sem!« Navalil so tja, kamor je kazal navdušeni, bojeviti menih, ki je znova nabijal puško. Vavrena se je postavil poleg njega. Puške so zagrmle, granate žvižgale in treskale, bojni krik se je razlegal, tu pa tam se je oglasilo stokanje in smrtno hropenje. Marsikatero mlado življenje je ugasnilo. Za dolge pogovore in izpraševanja ni bilo časa. Vavrena je zaslišal samo špinin glas:

»Ali je Fribort tudi tukaj?«

»Je.«

V tem je treščila nedaleč granata, njeni drobci so se razleteli in ko je blisk pre stal, je ležalo nekaj mladeničev na tlaku v krvi.

Vavrena je ušel nevarnosti in se ozrl po špini, ki je ležal poleg. Pokleknil je k njemu in ga privzdignil. Bil je smrtno bleđ, na prsih se mu je pobarvala kuta s krvjo.

S pomočjo nekega študenta je odnesel težko ranjenega na varno mesto.

Ko je mladi menih dobil zdravniško pomoč in se je predramil iz nezavesti, je trudno spregovoril Vavrent:

»Pojd v boj, pojd. Ako prideš v Litomišelj, pozdravi — veš —.« — Nato je umolknil. Vavrena ni ubogal dobese-

dno, temveč je še nekaj časa ostal.

Tako je vsaj v zadnjem trenutku stal pri umirajoči »zapuščeni siroti« znanec, prijatelj, ki je za nesrečnikom resnično od srca žaloval. Bilo je žalostno zadnje svidenje.

Ko je smrtno hropenje utihnilo in je Vavrena zatisnil prijatelju oči, je odhitel zopet na barikade.

To je bilo 15. junija. Dan pozneje je bila sklenjena častna kapitulacija; ali ko so nato iz mlinov na Starem mestu ustrelili na vojake, je ponovil Windischgrätz bombardiranje, pri katerem so mlinci z vodarno vred zgoreli.

Dne 17. junija se je Praga udala. Vojništvo je vdrl v mesto in v trumah zapiralo meščane.

Preden se je Praga udala in preden je prišlo do tega žalostnega konca, se je vrnila litomišeljka pomoč.

Gospodična Elis je previdno vpraševala po svojih študentih, ako jih niso morda kje videli; toda nihče ji ni mogel dati zaželjenega poročila. Filozofov ni bilo z njimi — gotovo sta šla na barikade in tam padla, ali so ju zaprli in postavili pred sodišče. Bolj kakor Elis sta žalovali Marinka in Lenka.

Lenka je še bolj pobleđela, neprestano zamišljena in žalostna. Nikogar ni imela, komur bi lahko potožila svojo žalost. H gospodični Elis ni smela, ker se, odkar je zbolel, ni ganil iz Kiše.

(Dalje.)